

ATT SPRIDA RINGAR PÅ VATTEN

Stretchövningar från
konferensen vattenpedagogik
2-3 november, 2020

SVERIGES MEST HATADE TULPAN – HAVSTULPANEN

VARFÖR?

Ett sätt att få lite energi efter att ha suttit stilla länge, och samtidigt berätta om ett vattendjur.

UPPLÄGG:

Gör varje rörelse flera gånger och i lugnt tempo. Genomför alla steg först en gång, gärna till musik, utan att berätta så mycket. Sedan repetera alltihopa, då du beskriver vad rörelserna föreställer.

Musikförslag: Utskärgård av Bobbie Ericson

1. **Viftande simrörelser med båda armarna.** De föds som en naupliuslarv som simmar ut och upptäcker världen. Det tar flera månader.
2. **Sträck axlarna bakåt.** Havstulpanlarverna fäster sig mot något hårt med hjälp av "superlim".
3. **Långa svepande rörelser med en arm i taget och spretande fingrar.** De utvecklar skal och sträcker ut sina fjäderliknande extremiteter och fångar med rytmiska rörelser plankton och andra partiklar.
4. **Handen knuten i pannan, vrid huvudet åt höger och vänster.** Havstulpanen har ett öga i pannan som upptäcker fiender och kan se ljus och mörker.
5. **Gör Travoltarörelser med armbågarna framåt och underarmarna horisontella.** Havstulpanerna har ett lock som en sköld som skyddar mot rovdjur.

Dessutom

- **En hyllning till havstulpanen!** Sveriges mest hatade tulpan, som skapar problem för många båtägare och som bekämpas med giftig båtbottnfärg som inte är så kul för dem eller andra vattenorganismer.
- I svenska vatten finns cirka tio bofasta arter av havstulpaner och ytterligare cirka fem som uppträder tillfälligt eller är införda. Den art som finns i Östersjön heter slät havstulpan – *Balanus improvisus*. Detta är *Balanus improvisus* improvisationsdans.
- Havstulpanerna har djurrikets längsta könsorgan. Det kan vara åtta gånger kroppslängden. Det är bara intressant information och ingår inte i stretchen.

ETT AV SVERIGES ÄLDSTA DJUR – FLODPÄRLMUSSLAN

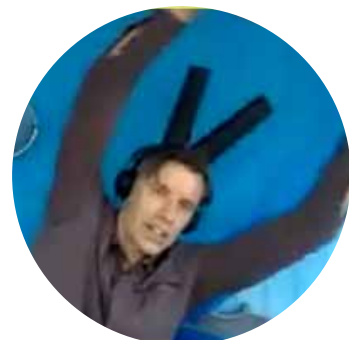
VARFÖR?

Ett sätt att få lite energi efter att ha suttit stilla länge, och samtidigt berätta om ett vattendjur.

UPPLÄGG:

Gör varje rörelse flera gånger och i lugnt tempo. Genomför alla steg först en gång, gärna till musik, utan att berätta så mycket. Sedan repetera alltihopa, då du beskriver vad rörelserna föreställer.

Musikförslag: Polska från Korsholm av Iris Viljanen

1. Wobbla runt med armarna med slängiga rörelser

Flodpärlmusselbäbisar – glochidier – är mindre än en tiondels mm. En på 100 miljoner glochidier blir en etablerad mussla. De simmar fritt i vattnet.

2. Sträck dig åt höger och vänster som en fotbollsmålsvakt

Glochidierna hakar fast i gälarna på en öring eller lax – men gör dem ingen skada.

3. Krama dig själv

Glochidierna håller fast i 10 månader. Genom att transporteras med öring eller lax kan de ta sig uppströms som fripassagerare.

4. Sträck lätt bågformade armar uppåt och böj dig lite åt sidorna

Sen fäster småmusslorna i stenbotten i strömmande vatten och sitter och filtrerar, sitter och filtrerar, sitter och filtrerar – upp till 250 år!

Dessutom

- Världens äldsta kända flodpärlmussla levde i Görjeån, sydost om Jokkmokk och blev omkring 280 år!
- Flodpärlmusslan blir könsmogen i 18-20-årsåldern och växer mycket långsamt i kalla vatten. Det bildas en årsring varje år. Det kan bildas en pärla i musslorna, men pärlfiske är förbjudet och arten är starkt hotad.
- Flodpärlmusslan är sedan 1994 fridlyst i hela Sverige, och klassas som Starkt hotad (EN) i den nationella rödlista 2020. Den är även listad i EU:s Art- och habitatdirektiv, och är upptagen på IUCN:s globala rödlista där den klassas som Hotad (EN).